

Mitte kõikide kilede põletamine ei ole ohtlik, pigem vajalik

15.10.2004 00:01

Jüri Laurson, Tartu Majaomanike Ühenduste Liidu nõunik

Tartu linnavalitsuse ümarlauda 30. septembril olid kutsutud välismaised jäätmekäitlejad, kusjuures lohalikke käitlejaid isegi ei teavitatud toimuvast. Ümarlauas ütles linnavalitsuse keskkonnateenistuse spetsialist Ülle Mauer, et linnavalitsus teeb kõik selleks, et kehtestada Tartus jäätmekäitlusele igakuist püsitasu.

See sunnib ka ahiküttega majaomanikke panema polüetüleenkilesid nagu leiva- ja saiakiled prügikastidesse, mitte aga põletama koos puudega pliidi all või ahjus.

Ometi on põletamine lubatud ja hoiab ära ülearuse prügi kuhjamise prügimägedele.

Prügi ja kasum

Uba on aga selles, et välismaised prügikäitlejad on omavalitsustega kokku leppinud ja loodavad saada suuri kasumeid. Asjal on jumet, sest jäätmekäitlus pidi olema kasumi poolest kolmandal kohal maailmas. Püsitasu kehtestamist põhjendavad nad prügikäitlusmasinate ostmiseks tehtud suurte kulutustega. Tule taevaisa appi – nii naiivne põhjendus.

Tartu majaomanike esindajad andsid küll mõista, et siis võib varsti loota leiva-saia ja teiste toodete valmistajate kehtestatavaid püsitasusid, sest nemad on samuti investeerinud tootmiseseadmetesse.

Tegelikult sundis mind aga kirjutama Martin Pau artikkel «Kodune prügipõletus maksab kätte otse ja kaude» (TPM, 6. 10.), mis hirmutab inimesi üha rohkem prügikaste täitma.

Artiklis kirjutatust arusaamiseks uurisin nii Tartu kui ka Tallinna teadlaste käest polüetüleeni ahjus või pliidi all põletamise kahjulikkust. Teadlased olid seisukohal, et polüetüleenkile ja polüpropüleeni põletamine väikestes kogustes pliidi all ei ole sugugi rohkem toksiline kui puude põletamine.

Polüetüleen ja polüpropüleen sisaldavad vaid süsinikku ja vesinikku. Polüetüleenesemeid on kerge ära tunda – need tunduvad katsumisel rasvasena, pehmenevad soojendamisel kergesti ja põlevad sinaka leegiga, levitades sulatatud parafiini lõhna.

Rohkem selgitusi

Artiklis toodud selgitus, et ühe grammi plasti põletamiseks on vaja 20 kg puitu ja ühe piimakoti ohutuks põletamiseks tuleb põletada 200 kg puitu ehk kümme ahjutäit, on küll absurdne.

Jääb vaid imestada, millisesse olekusse muutub vesinik ja süsinik pärast sinaka leegiga põlemist. Kas pliidi kolliks, kes redutab seal seni, kuni 200 kg puid ära põleb?

Kui mõni professor selle aine üles leiab, saab ehk Nobeli preemia.

Konsulterisin mitme teadlasega ning ükski neist ei olnud nõus, et polüetüleenkile väikeste koguste koos puudega põletamine rikub ahju ja moodustab lõõride seintele paakunud kihi, mis võib sealt maha tulla koos kividega.

Teadlased olid ühel meelel, et tuleb vahet teha PVC ehk polüvinüülkloriidi ja polüetüleenkile ning polüestrite vahel. PVC-materjali ei tohi põletada, sest põletamisel moodustab polüvinüülkloriidis sisalduv kloor teiste ainetega mürgiseid ühendeid.

Seega tuleb lihtsalt teha vahet, millist materjali võib põletada ja millist mitte.

Selgitustööd olekski rohkem vaja. Parem oleks teha kõik selleks, et tekitada vähem prügimäele viidavat prügi. Isegi jäätmeseaduses viidatakse sellele, et soovitatav on võimalikult rohkem jäätmeid kohapeal neutraliseerida.